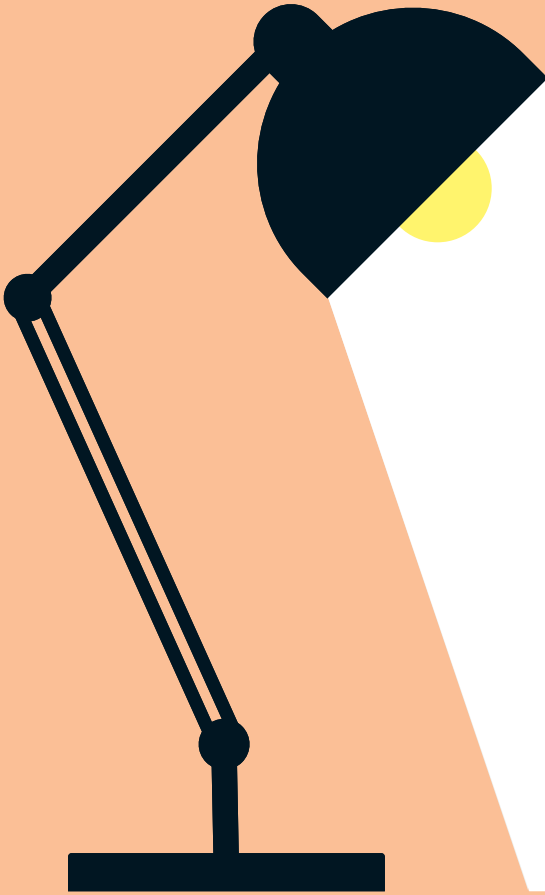
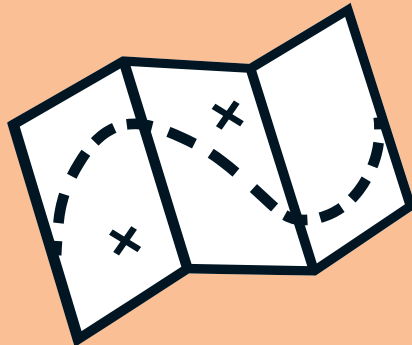

biblioteca
Flanagan

No te'n rentis les mans, Flanagan

Andreu Martín
Jaume Ribera

ANDREU MARTÍN
JAUME RIBERA

NO TE'N RENTIS
LES MANS,
FLANAGAN

Fanbooks

© Andreu Martín i Jaume Ribera, 2000
© d'aquesta edició: Edicions 62, S. A., Fanbooks, 2020
Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.fanbooks.cat

Aquest llibre es va publicar per primera vegada
a l'Editorial Columna l'any 2000.

Primera edició en aquest segell: setembre del 2020
ISBN: 978-84-18327-05-6
Dipòsit legal: B. 12.027-2020
Impressió a Catalunya

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

1

Un treball brut

*Don't you cry tonight.
I still love you baby.
Don't you cry tonight.
Don't you cry tonight.
There's a heaven above you baby.
And don't you cry tonight.*

Axl Rose, el vocalista dels Guns N'Roses, m'aconsellava, a cau d'orella, que no plorés aquella nit i, al meu voltant, jo només hi veia escombraries i desolació.

Aquest començament, que transmet una lamentable sensació de melangia, reflecteix una veritat com un gratacel, tant en el sentit literal com en el sentit figurat.

En el sentit literal, jo sentia els Guns N'Roses a través dels auriculars del meu walkman, i només veia escombraries i desolació al meu voltant perquè estava vigilant un parell de contenidors d'escombraries i feia vint-i-quatre hores que a la ciutat s'havia iniciat una vaga d'escombraires. La porqueria desbordava els contenidors i els envoltava de turonets pestífers que resultaven summament atractius per a les mosques, les rates i els gats, i que foragitaven tots els éssers humans que no tinguessin l'obligació d'alliberar-se de les seves deixalles o que no tinguessin la desgràcia d'exercir la professió de detectiu privat, com era el meu cas. M'havia comprat un inhalador nasal amb

essència de menta i l'esnifava de tant en tant per tal de tranquil·litzar la meva pituïtària ofesa. Feia una hora i escaig que esperava que la senyora Joana Romero baixés les seves escombraries.

Si prenem la frase inicial en sentit figurat, direm que el vostre estimat Joan Anguera, àlies Flanagan, no es trobava a la millor època de la seva vida. El meu negoci de perdiguer anava millor que mai i aquell dimecres, 7 de juny, era el meu primer dia de vacances, perquè ho havia aprovat tot per parcials, però, malgrat tot, caminava arrossegant els peus, sospirava amb freqüència alarmant, tenia una accentuada tendència a les lamentacions, mirava tothom amb hostilitat, com si contínuament cerqués enemics amb qui trencar-me la cara, i lluia una inesborrable ganyota de fàstic, com si realment, al meu voltant, no hi veiés res més que escombraries i desolació. M'aïllava del món mitjançant el walkman carregat amb una cinta que, fent gala d'humor negre, titulava *Música per a Masoques*. Hi havia el *Without You* i la versió de *Caballo Viejo* de Roberto Torres, cadascuna d'elles relacionada amb una noia del meu passat (el meu passat! Òspita, a la meua edat i ja tenia un passat!), i un llarg epíleg format pel *Don't Cry* dels Guns N'Roses, el *The River*, de Bruce Springsteen, el *Fade to black*, dels Dire Straits i d'altres destacades melodies gemegaires que tantes vegades havia ballat abraçat al cosset menut i nerviós de la Carmen, embriagant-me amb l'olor dels seus cabells.

Fins feia poc, havia estat sortint amb una moreneta preciosa anomenada Carmen Ruano. I, de sobte, la nostra relació se n'havia anat en orris. A tothom, en algun moment de la seva vida, se li ha trencat el cor. Jo em sentia com si el meu se m'hagués trencat al metro, en una hora

punta, i de seguida hagués estat trepitjat per una munió de passatgers, i com si algun desaprensiu hagués utilitzat les despulles per mocar-se i, finalment, un quisso miserable s'hi hagués pixat al damunt. Una cosa semblant.

No tinc cap intenció d'explicar el que va passar entre la Carmen i jo. També tinc dret a la meva vida íntima, encara que no ho sembli. El qui hagi passat per una experiència semblant, ja s'ho pot imaginar. I el qui no sàpiga de què parlo, no ho entendria mai. S'admeten apostes. Redacció: Què va passar entre el Flanagan i la Carmen Ruano?

La Maria Gual, que teòricament és la meva sòcia en el negoci de la investigació, m'havia dit aquell matí mateix:

—Flanagan: darrerament estàs d'un ortopèdic total.

—D'un què? —vaig preguntar, bel·licós.

—No et facis l'orni. Aquest posat d'ànima en pena, hi, hi, aquests aires de gosset abandonat, hi, hi, aquests sospirs com vendavals, hi, hi, aquesta manera de mirar fixament les parets...

—Ves, i que et bombin!

—El que tu necessites és una altra xicota! —va dir la Maria Gual, cridant ben fort perquè ho sentís tota la classe—. I la tàctica de fer llàstima per veure si alguna es compadeix de tu, ja no es porta!

Em vaig posar vermell, és clar, i vaig desitjar que la Maria Gual fos un home per donar-li una bona allisada. Però la Maria Gual no només no és un home sinó que s'ha convertit en una de les noies més maques de l'institut i, d'ençà que va començar la primavera, es vesteix d'una manera que no admet cap dubte pel que fa als seus atractius físics. Fa anar de cul tots els nois i, no sé per què, aquest detall contribuïa a posar-me encara més nerviós.

—Deixa'm estar o t'empasses el llibre de mates! —No se m'acudia res de més pesat ni més indigest.

Aleshores, ella es va posar una mà al clatell, sota la seva cabellera arrissada, i va tirar el cap i el cos enrere, com una ballarina esvalotada, i em va posar un peu als genolls per tal que pogués admirar-li la cama en tota la seva extensió, al mateix temps que cridava, com el Groucho Marx, en aquella pel·lícula:

—Que no veus que estic tractant de dir-te que t'estimo? —I va deixar anar una rialla que em va posar els pèls de punta.

Acuitat per un destí cruel, el meu únic refugi era en aquell temps la meva professió d'investigador de pa sucat amb oli. Ja feia temps que em dedicava a descobrir petits misteris que apareixien a la vida quotidiana dels meus companys d'institut. Com s'ho fa aquest per aprovar els exàmens sense estudiar mai, qui és que telefona cada nit a la Sabrina i no li diu res, i amb quines intencions ho fa; com es comporta la cangur amb el germanet petit quan es queden sols al parc... Casos inofensius per tal d'aconseguir una mica de diners de butxaca. Feia poc, però, que havia trobat una mena d'ocupació fixa, molt ben remunerada i, per dur-la a terme, després de sopar, havia hagut d'escapolir-me del control dels meus pares per anar als Blocs i esperar que la senyora Joana Romero baixés les escombraries.

Mentre escoltava el walkman i, al mateix temps, pugnavia per fugir de l'angoixa que s'entestava a fer nusos mariners a la meva gargamella, m'entretenia observant la gent que anava baixant la brossa. Semblaven els devots d'alguna misteriosa religió que dipositessin en silenci les seves ofrenes a l'altar-contenedor. Hi havia de tot: des de

l'aprensiu que agafava la bossa amb dos dits mentre es tapava el nas i la boca amb l'altra mà, fins al gamarús que jugava a bàsquet amb la bossa des de l'altra vorera, passant pels estalviadors que aprofitaven bosses dels supermercats per ficar-hi les deixalles. Una vella vestida amb quatre parracs duia els seus residus domèstics a la bossa d'una boutique de moda, de les cares. Un senyor gran amb aspecte de funcionari dels de finestrella els portava en una bossa amb l'anagrama d'un sex-shop; una altra característica destacada d'aquest bon home era que parlava sol, remugant insults i amenaces contra un interlocutor imaginari al qual tenia bastant acoquinat. Un garrepa sense manies mirava a dreta i esquerra, comprovava que estava sol, buidava la bossa al contenidor i se la ficava a la butxaca, probablement amb ànim de fer-la servir de nou l'endemà mateix.

Viure per veure.

Les escombraries, vaig pensar, diuen molt de la gent que les produeix. Com era allò? *In vino veritas?* Jo estava creant la meua pròpia teoria filosòfica: *In escombrarum veritas*.

Finalment, la senyora Joana Romero va baixar amb la seva corresponent dosi de porqueria empaquetada. Era una dona voluminosa, amb cos, modals i veuassa de mi-ner asturià, que caminava com si allucinés multituds d'homes que li llancessin flors sense parar, multituds d'homes als quals ella no sabia com refusar sense ferir susceptibilitats. Per baixar al carrer i desfer-se de les seves escombraries, s'havia posat un vestit vaporós de tul mig transparent, groc amb puntets verds, blaus i vermells, i lluia un pentinat formós fixat amb uns quants litres de laca, i tant rímel, tant coloret i tant pintallavis que semblava la dolent-

ta d'una pel·lícula de terror. Les onades de perfum que emanaven del seu cos van neutralitzar la ferum ambiental durant una bona estona, però, de tota manera, així que va marxar, vaig inhalar una bona dosi de menta refrescant abans de sortir del meu amagatall en direcció a la muntanya de detritus. Vaig contenir la respiració mentre m'obria pas entremig de bosses esventrades i mentre allargava el braç per apoderar-me de la bossa de la senyora Joana, i no vaig tornar a respirar fins que la vaig tenir tancada a la meva bossa d'esport i corria ja, de tornada cap a casa.

Al bar dels meus pares regnava l'activitat frenètica dels primers dies de bon temps, quan la gent, farta de romandre tancada a casa seva, fugint del fred, surt al carrer per prendre tanta fresca com li sigui possible. El meu pare servia tapes i cerveses a una colla de clients cridaders que s'havien instal·lat a les taules que en aquesta època de l'any posem a la vorera. En veure'm arribar, va rondinar la cançó de sempre:

—Que són dos quarts d'onze. Que no m'agrada que en aquestes hores estiguis voltant. —No va resultar gens convincent. La veritat és que crec que li és absolutament igual el que jo faci o deixi de fer, en aquestes hores i en qualsevol altra.

Jo li vaig dir «Sí, papa» sense ni tan sols aturar-me i vaig desaparèixer a l'interior del bar mentre ell corria a atendre una parella que buscava taula. La meva mare era a la barra, envoltada d'un estrèpit de veus i de cops de fitxes de dòmino contra les taules. Li vaig sentir dir:

—*Juanitu!* D'on surts? Vas fet un desastre! Renta't les mans immediatament!

En passar per davant de la cuina, vaig picar l'ullet a la Pili, la meva germana i secretària.

—Ja ho tinc.

—Fantàstic! Acabo de rentar els plats i baixo.

Vaig baixar cap al soterrani, pensant que és molt curiosa la meva relació amb la Pilastra. La majoria dels meus companys amb germanes tenien amb elles unes batusses de campionat; discutien, denunciaven als pares l'un les entremaliadures de l'altre. La Pili i jo, en canvi, ens aveníem d'allò més. De vegades, tenia enveja dels meus companys; segur que s'ho passaven superbé, discutint i estovant-se.

Quan la Pili va baixar, jo ja havia escampat per terra totes les escombraries de la senyora Romero damunt de fulls de diari. Hi havia sobralles de peix, i podia a mil dimonis farts de favada.

—Uf, aquest sí que és un treball brut! —va exclamar la Pili.

—I tant. Vejam: pren nota.

Em vaig posar uns guants de goma i vaig començar a regirar les deixalles.

Fa un moment he dit allò d'*In escombrarum veritas*, i d'això és precisament del que es tractava. De l'ànima de la senyora Romero, resumida en les seves despulles domèstiques.

—Sobres d'Hepaflor. Infusió d'herbes medicinals per al fetge —vaig llegir—. La senyora Romero té problemes al fetge.

—O ella o algú de la seva família —va corregir la Pili.

—Ella. Viu sola, està divorciada des de fa un any i no té fills.

—Anoto. «Problemes de fetge».

Vaig continuar furgant les escombraries:

—Butlletes trencades de l'ONCE... I de la loteria pri-

mitiva, i de la Bono-Loto, un dècim de la loteria nacional... —Vaig emetre un xiulet d'admiració—: Suposo que si no juga a la ruleta russa deu ser perquè no té revòlver! —I després d'examinar les butlletes—: Mira que curios: els números de l'ONCE i de la loteria acaben tots en set, i el set, disset, vint-i-set... estan presents a totes les combinacions de la primitiva...

—El seu número de la sort —va deduir la Pili, molt eficient. I va prendre'n nota.

—Això mateix —vaig continuar regirant les escombraries amb ganes d'acabar d'una vegada. Si respirava pel nas, la ferum em marejava. Si respirava per la boca, em venien basques. No m'acostumaria mai a un treball com aquell—. Vejam... Sobralles de menjar. Molts embolcalls de xocolata. Sardina, bacallà, lluç, pells de patata, fruita. És curios. No hi ha carn.

—Potser no li arriba per comprar-ne.

—Si li arriba per al bacallà, li hauria d'arribar per a la carn... Diria que no li agrada, o que la considera perjudicial.

—Penses que és vegetariana?

—O macrobiòtica, o hipocondríaca, o peripatètica, una cosa per l'estil. Anota-ho. I em sembla que ja no hi ha res més. —Em vaig inclinar sobre les escombraries i vaig continuar regirant-les, per si de cas m'havia descuidat alguna cosa d'interès—. Què és això?

Un paquetet de paper d'estrassa, molt arrugat. Absorts en la investigació, no havíem sentit com s'obria la porta del soterrani, ni les passes del meu pare, que baixava a buscar no sé què, o simplement baixava a espionar-nos, amoïnat per les nostres activitats clandestines. Es va apropar per veure què era allò que ens interessava tant. Va guai-

tar per damunt de les nostres espatlles en el mateix instant en què jo ficava el dit en la substància fastigosa que contenia el paquet.

—Què es? —preguntava la Pili.

—Caca de gat —va respondre el meu pare abans que jo, sense dissimular la seva repugnància—. Em sembla que estàs ficant el dit en una caca de gat. —S'estava enfurismant.

—Em temo que tens tota la raó, papa —vaig dir jo per dir alguna cosa—. És caca de gat.

—I es pot saber...?! —va començar ell, alliberant una sèrie interminable d'esgarrifances de fàstic.

—És que... És que he perdut uns apunts i em pensava que els havia llençat a les escombraries! —vaig respondre, amb somriure de Jack l'Esbudellador enxampat en plena feina.

—Vols dir que els teus apunts semblen cagallons de gat?

Hi ha ocasions en les quals el meu pare em pregunta si pretenc fer-lo tornar boig. D'altres vegades, es diria que ha decidit tornar-se boig sense preguntar-me res.

—Bé, encara no els havia passat a net —vaig improvisar, pensant que potser allò li faria gràcia.

—*Juanitu...*! El nostre cubell de les escombraries és a dalt, a la cuina! Aquestes escombraries no són nostres!

—De debò?

—Et penses que no en tenim prou, d'escombraries, a casa, i al carrer, amb aquesta vaga d'escombriaires, que encara n'has de dur més de fora?

Va intervenir la meva germana, amb la veu més blanca del seu repertori i amb un gest tan innocent que resultava francament sospitos:

—La veritat és que està fent un treball de ciències na-

turals que es titularà *Deixalles orgàniques, deixalles inorgàniques*. Ja saps que el Joan ho ha aprovat tot, papa. —I va afegir, amb una astúcia i un encert dignes del seu germà, o sigui jo—: Pels pèls, però no ha de presentar-se als exàmens finals. I ara s'està esforçant per veure si millora nota. No et sembla que té molt mèrit?

Era un toc magistral que no podia fallar. El meu pare sempre acabava pensant que a un fill que ho aprova tot per parcials se li han de consentir alguns capricis, per estranys que semblin.

—Està bé —va cedir el líder de la nostra família, serrant les dents. Va renunciar a l'interrogatori, però no a confirmar la seva autoritat—: Però emporta't fora d'aquí aquesta porqueria! Si el teu professor vol que facis experiments amb caca de gat, que et deixi la sala de casa seva com a laboratori! I demà et vull veure al bar, ajudant, que aquests dies hi ha molta feina! I renta't les mans! No vull que vagis escampant caca de gat per tota la casa!

Molt diligents, vam sortir del soterrani la Pili i jo, i vam deixar el pobre home com un d'aquells personatges de còmic que tenen un núvol molt negre sobre el cap. Des que vaig començar a guanyar-me uns pistrincs treballant com a detectiu i, especialment, d'ençà que em vaig ficar en un parell d'embolics dels grossos relacionats amb el tràfic de drogues o la compravenda de nadons, el pare sempre sembla tenir aquest núvol sobre el cap quan parla amb mi. Es diria que la seva fe en mi és il·limitada, però en el sentit negatiu: em jutja capaç de provocar els pitjors desastres imaginables i de donar-li els pitjors disgustos de la seva vida.

L'endemà em vaig llevar d'hora i vaig ajudar una mica al bar mentre la Pili mecanografiava l'informe dels meus

descobriments de la nit anterior. Només vaig trencar uns quants gots i vaig vessar un cafè amb llet sobre la jaqueta nova d'un client. Vaig pensar que el meu pare podia estar content de mi perquè, normalment, cometo autèntiques catàstrofes, però si estava orgullós del seu fill, no m'ho va fer saber. És d'aquella mena de persones aspres per fora i ben sensibles per dins, que no saben manifestar els seus sentiments. El cas és que, després de l'anècdota del cafè amb llet, em va condemnar a netejar i desinfectar el soterrani i em va dir que no volia veure'm mai més darrere la barra del seu bar. Això va fer que no pogués sortir de casa fins després de dinar, a dos quarts de quatre, amb el temps just per arribar a les Cases Bones abans que no fos massa tard.

Les Cases Bones són davant per davant dels marcits i diminuts Jardins de la Punxa, i al costat del gran solar on s'havien amuntegat unes dues-centes barraques miserables i vergonyoses.

S'ha de dir que era la zona més degradada del meu barri. Si al voltant de la plaça del mercat, el que en diem el Centre, hi havia nens cridaners, i vells plàcids asseguts en bancs al sol, i senyores grasses amb carrets de la compra, i gossos bordadors, i aparadors posats amb gust i fins i tot algunes mestresses de casa s'aturaven davant d'aquests aparadors i es plantejaven la possibilitat de comprar alguna de les coses que s'hi exhibien, a les Cases Bones no hi havia ni una sola botiga, es veia roba estesa a totes les finestres, algú havia destrossat els fanals i altre mobiliari urbà a cops de roc i s'hi podia trobar gran quantitat de gent malcarada, palplantada a les cantonades, sense fer mai res, mirant a una banda i a l'altra del carrer, com si esperessin d'altra gent que estigués a punt d'arribar. Ca-

mells. En aquell punt del Barri era on es podien veure, també, els Mercedes i els BMW, i d'altres cotxes estrangers i luxosos, propietat dels traficants de droga que vivien als edificis lletjos, bruts i fets malbé.

Feia molt poc que l'Ajuntament havia resolt erradicar el punt negre que constituïa l'amàs de barraques i convertir-lo en una prolongació de la Gran Avinguda amb arbres, fanals de disseny i escultures abstractes d'autors caríssims que vorejava el cementiri. Per això, van mobilitzar d'un dia per l'altre un miler de policies que, en l'anomenada «Operación Perdigón», de la qual van parlar a bastament tots els diaris i telenotícies, es van dedicar a detenir tots els camells i ionquis que van trobar, i van desallotjar els habitants clandestins de dos edificis que havien estat clausurats dos anys enrere perquè amenaçaven ruïna. De seguida, va arribar al lloc un exèrcit d'excavadores i obrers que van procedir a enderrocar els edificis desallotjats i a reconstruir-los a correuita. Al mateix temps, va aparèixer una flotilla de funcionaris benintencionats que oferia als barraquistes l'alternativa d'un milió de pessetes o bé un pis a les properes Cases Bones, amb avantatjoses facilitats de pagament.

Un milió, dit així, de cop i volta, semblava molt calé per a qui havia de fer peripècies per arribar a fi de mes amb números de no més de cinc xifres. Molts el van acceptar. Els vaig veure signar el rebut, al pati de les seves barraques o al bell mig del carrer, i cobrar el taló, i carregar els fòtils en furgonetes atrotinades. I, a continuació, l'excavadora arremetia i esclafava l'habitable que havien aixecat amb les seves pròpies mans. Deia el meu pare que aquella pobra gent acabaria vivint en una altra barraca miserable. Perquè havien viscut tota la vida a l'aire lliure

i ficar-se en un pis els havia de semblar com tancar-se en un nínxol. I també perquè amb un milió no es canvia la vida de ningú. I em sembla que tenia raó.

Molts altres, però, aquells que tenien un treball fix que els permetia fer front a les hipoteques, als lloguers o al que sigui que haguessin de pagar, es van entaforar als pisos nous de trinca. L'operació s'havia dut a terme tan precipitadament que quan els van ocupar encara no els havien instal·lat la llum elèctrica ni el subministrament d'aigua. Hi va haver protestes al barri i manifestacions a les quals vam assistir tots amb pancartes i cridant a cor què vols. Finalment, van arribar la llum i l'aigua, i allà es van quedar els barraquistes, tancats en els seus pisets de cinquanta metres quadrats, esperant a veure què passava a continuació.

El que va passar va ser que van continuar avançant les excavadores i, en un matí, el Barri de les Barraques es va convertir en el Solar de les Barraques, una mena d'immens camp de batalla anorreat per les bombes. Només unes quantes parets de tova restaven inexplicablement dempeus, com també la font pública on omplien els cànirs els barraquistes. Es podia veure algun electrodomèstic abandonat i, enmig de l'ermot, unes naus metàl·liques contra les quals, per alguna raó inexplicada, ningú no havia gosat arremetre.

Un cop desaparegudes les ignominioses barraques, va arribar la civilització. En un terreny adjacent al solar, es van aixecar les enormes tanques publicitàries on una empresa immobiliària (COYDESA, Construcciones y Derribos S. A.) anunciava la pròxima construcció i inauguració d'un hipermercat o centre comercial de no sé quants metres quadrats. I, per demostrar que la cosa anava de debò, hi van aixecar al voltant una alta filferrada i la van deco-

rar amb cartells que advertien «PERILL: GOSSOS EN LLIBERTAT». Des d'aquell dia, els xavals van batejar de nou aquell terreny amb el nom d'«El Zoo» i es van inventar el joc d'anar a la filferrada amb la intenció d'empipar i exasperar els ferotges gossos guardians.

Els adults del Barri comentaven que COYDESA devia haver comprat els terrenys per quatre quartos, i que ara que, amb l'arribada de la Gran Avinguda, havien pujat de valor, es preparava per fer el negoci del segle. Els veïns del Barri, quan parlaven del tema, arrufaven el nas com si, tot d'una, hi hagués alguna cosa que fes molta pudor pels voltants.

Vaig creuar el Solar de les Barraques tan de pressa com em va ser possible, sense poder dissimular les meves preocupacions. No m'agradava passejar per aquella zona, perquè allí vivia la Carmen Ruano, i podia trobar-me-la, i si hi havia algú al Barri (i al món) amb qui no em volia trobar era amb ella.